

Na osnovu člana 44 stav 2 tačka 3 i člana 35 stav 5 Zakona o Centralnoj banci Crne Gore („Službeni list CG”, br. 40/10, 46/10, 06/13 i 70/17), Savjet Centralne banke Crne Gore, na sjednici održanoj 12.03.2018. godine, donio je

**ODLUKU
o utvrđivanju obrasca za dostavljanje informacija o kreditnoj aktivnosti**

Član 1

Ovom odlukom utvrđuju se obveznici, sadržaj, odgovorno lice, način i rokovi za dostavljanje Centralnoj banci Crne Gore (u daljem tekstu: Centralna banka) informacija o kreditnoj aktivnosti.

Informacije iz stava 1 ovog člana Centralna banka prikuplja i obrađuje u statističke svrhe, radi sprovođenja istraživanja o procjeni dinamike kreditne aktivnosti u Crnoj Gori.

Član 2

Obveznici dostavljanja informacija po ovoj odluci su banka i druga kreditna institucija sa sjedištem u Crnoj Gori (u daljem tekstu: banka).

Član 3

Banka je dužna da Centralnoj banci dostavlja informacije o kreditnoj aktivnosti na obrascu AKB – Anketa o kreditnoj aktivnosti banaka (u daljem tekstu: obrazac), koji se daje u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.

U Prilogu 1 ove odluke daju se značenja pojedinih pojmove koji se koriste u obrascu, a u Prilogu 2 sadržaj obrasca.

Centralna banka može, po potrebi, davati dodatna pojašnjenja i smjernice za popunjavanje obrasca.

Član 4

Lice odgovorno za popunjavanje obrasca je lice koje učestvuje u kreiranju i/ili sprovođenju kreditne politike banke.

Član 5

Informacije iz člana 3 stav 1 ove odluke banka je dužna da Centralnoj banci dostavlja kvartalno, u elektronskoj formi, najkasnije 15 dana od isteka kvartala na koji se informacije odnose.

Član 6

Centralna banka objavljuje informacije o kreditnoj aktivnosti banaka na agregatnom nivou na svojoj internet stranici.

Član 7

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

SAVJET CENTRALNE BANKE CRNE GORE

O. br. 0101-2456-3/2018
Podgorica, 12.03.2018. godine

**PREDSJEDAVAJUĆI
GUVERNER,**

dr Radoje Žugić, s.r.

Značenje pojedinih pojmova koji se koriste u obrascu utvrđenom ovom odlukom:

Pojam	Značenje
Kamatna marža	Razlika između aktivnih i pasivnih efektivnih kamatnih stopa banke.
Kolateral	Obezbeđenje koje dužnik daje baci za otplatu kredita i/ili kreditnih linija u vidu hartija od vrijednosti (akcija ili dužnička hartija od vrijednosti), nekretnina i gotovinskog učešća.
Krediti	Novčana sredstva odobrena preduzećima i stanovništvu od strane banke.
Kreditna linija	Maksimalan iznos kredita koji banka može odobriti preduzeću u bilo kom trenutku, odnosno maksimalan iznos koji preduzeće može povući ukoliko su mu potrebna dodatna novčana sredstva u određenom periodu, pri čemu taj iznos može biti obnovljen.
Kreditni standardi	Kriterijumi za odobrenje kredita i/ili kreditnih linija od strane banke kojima se definišu: vrsta kredita, prepoznati sektorski ili geografski prioriteti, prihvatljivost kolateralala, bonitet dužnika, itd., uključujući interna uputstva, promjene u politici odobrenja kredita i njenoj primjeni.
Kreditni uslovi	Obavezni elementi iz ugovora o kreditu odnosno kreditnoj liniji između banke i dužnika (iznos kredita, kamatna stopa, troškovi provizije i naknada, zahtijevani kolateral ili garancije koje dužnik treba da obezbijedi, ročnost, itd.). Utvrđuju se u zavisnosti od boniteta dužnika i mogu se mijenjati istovremeno sa kreditnim standardima ili nezavisno od njih.
Mikro, mala, srednja i velika preduzeća	Razvrstavanje u skladu sa članom 5 Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/16).
Nebankarska institucija	Pružaoci finansijskih usluga odnosno lica koja obavljaju poslove finansijskog lizinga, mikrokreditiranja i Investiciono-razvojni fond Crne Gore a.d.
Percepcija rizika	Viđenje banke o sistemskom riziku, razvoju opšte ekonomske situacije, položaju određene djelatnosti ili preduzeća, kreditne sposobnosti dužnika, kao i zahtijevanog kolateralala.
Preduzeće	Privredno društvo utvrđeno Zakonom o privrednim društvima ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 006/02, Službeni list Crne Gore", br. 017/07, 080/08, 040/10, 036/11 i 040/11).
Stanovništvo	Fizička lica koja imaju status rezidenta u skladu sa članom 3 stav 1

	tačka 1 alineje 4 i 5 Zakona o tekućim i kapitalnim poslovima sa inostranstvom ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 045/05, „Službeni list Crne Gore", br. 062/08, 040/11, 062/13 i 070/17).
Štednja stanovištva	Oročeni novčani depoziti i procjena banke o raspoloživim prihodima stanovništva koji se ne nalaze na računima banke.
Tražnja za kreditima	Procjena ukupnih potreba za kreditima od strane preduzeća i stanovništva, uključujući obnavljanje kredita, a ne uzimajući u obzir uobičajene sezonske fluktuacije.
Zajam	Zajam utvrđen Zakonom o obligacionim odnosima ("Službeni list Crne Gore", br. 047/08, 004/11 i 022/17).

PRILOG 2

OBRAZAC AKB

ANKETA O KREDITNOJ AKTIVNOSTI BANAKA

Naziv banke	
Matični broj	
Izvještajni period	
Odgovorno lice	
E-mail	
Telefon	

I. Krediti i/ili kreditne linije preduzećima

1. Kako su se u banci promijenili kreditni standardi prema preduzećima u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca? Kakva su očekivanja da će se ti standardi mijenjati u naredna tri mjeseca?¹

Legenda:	- 2 = značajno pooštreni	- 1 = umjereno pooštreni	0 = nepromijenjeni (bez uticaja)	1 = umjereno ublaženi	2 = značajno ublaženi
----------	--------------------------	--------------------------	----------------------------------	-----------------------	-----------------------

A) Ukupni krediti i/ili kreditne linije

Dugoročni (preko 1 godine)

Kratkoročni (do 1 godine)

B) Krediti i/ili kreditne linije prema mikro, malim i srednjim preduzećima

C) Krediti i/ili kreditne linije prema velikim preduzećima

Posljednja tri mjeseca				
-2	-1	0	1	2

Naredna tri mjeseca				
-2	-1	0	1	2

¹ Napomena: Pitanje se odnosi na promjene u kreditnim standardima, a ne na iznos odobrenih kredita.

2. Kako su u banci dolje navedeni faktori uticali na promjene kreditnih standarda prema preduzećima u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca? Kakva su očekivanja da će ti faktori uticati na promjene kreditnih standarda u naredna tri mjeseca?

Legenda: - 2 = značajno pooštreni | - 1 = umjereni pooštreni | 0 = nepromijenjeni (bez uticaja) | 1 = umjereni ublaženi | 2 = značajno ublaženi

3. Kako su se u banci promijenili kreditni uslovi za preduzeća u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca? Kakva su očekivanja da će se ti uslovi promijeniti u naredna tri mjeseca?

Legenda: - 2 = značajno pooštreni | - 1 = umjereni pooštreni | 0 = nepromijenjeni (bez uticaja) | 1 = umjereni ublaženi | 2 = značajno ublaženi

- A) Kamatna marža*
  - B) Provizije i naknade*
  - C) Maksimalni iznos kredita i/ili kreditnih linija**
  - D) Zahtjevi u pogledu kolateralata*
  - E) Ročnost**

- A) Kamatna marža*
  - B) Provizije i naknade*
  - C) Maksimalni iznos kredita i/ili kreditnih linija**
  - D) Zahtjevi u pogledu kolaterala*
  - E) Ročnost**

Napomena: (*) veće kamatne marže, provizije, naknade i zahtjevi u pogledu kolateralala znače pooštovanje, dok (***) veći maksimalni iznosi kredita i/ili kreditnih linija i produženje ročnosti znače ublažavanje.

4. Da li se udio odbijenih zahtjeva za odobrenje kredita i/ili kreditnih linija preduzećima od strane banke povećao, ostao nepromijenjen ili smanjio u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca(isključujući uobičajene sezonske fluktuacije)?

Legenda:	- 2 = značajno povećan	- 1 = umjereno povećan	0 = nepromijenjen (bez uticaja)	1 = umjereno smanjen	2 = značajno smanjen
----------	------------------------	------------------------	---------------------------------	----------------------	----------------------

Udio odbijenih zahtjeva	Posljednja tri mjeseca				
	Ukupno				
	-2	-1	0	1	2

Udio odbijenih zahtjeva	Krediti mikro, malim i srednjim preduzećima				
	Krediti velikim preduzećima				
	-2	-1	0	1	2

5. Kako se promjenila tražnja preduzeća za kreditima i/ili kreditnim linijama banke u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca (isključujući uobičajene sezonske fluktuacije)? Kakva su očekivanja da će se mijenjati tražnja preduzeća za kreditima i/ili kreditnim linijama banke u naredna tri mjeseca? Tražnju preduzeća potrebno je predstaviti nezavisno od toga da li je zahtjev za kredit i/ili kreditnu liniju prihvaćen ili odbijen.

Legenda:	- 2 = značajno smanjena	- 1 = umjereno smanjena	0 = nepromijenjena (bez uticaja)	1 = umjereno povećana	2 = značajno povećana
----------	-------------------------	-------------------------	----------------------------------	-----------------------	-----------------------

- A) Tražnja ukupnih kredita i/ili kreditnih linija
  - Dugoročni (preko 1 godine)
  - Kratkoročni (do 1 godine)
- B) Tražnja mikro, malih i srednjih preduzeća
- C) Tražnja velikih preduzeća

Posljednja tri mjeseca				
-2	-1	0	1	2

Naredna tri mjeseca				
-2	-1	0	1	2

6. Kako su dolje navedeni faktori uticali na tražnju preduzeća za kreditima i/ili kreditnim linijama banke u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca (isključujući uobičajene sezonske fluktuacije)? Kakva su očekivanja da će navedeni faktori uticati na tražnju preduzeća za kreditima i/ili kreditnim linijama banke u naredna tri mjeseca?

Legenda: - 2 = značajno poošteni | - 1 = umjerenou poošteni | 0 = nepromijenjeni (bez uticaja) | 1 = umjerenou ublaženi | 2 = značajno ublaženi

A) FINANSIJSKE POTREBE PREDUZEĆA

- Za kapitalne investicije
  - Za obrtna sredstva
  - Za restrukturiranje duga
  - Za pripajanja/akvizicije

B) KORIŠĆENJE ALTERNATIVNIH IZVORA FINANSIRANJA

- Interni izvori finansiranja
  - Krediti drugih banaka
  - Zajmovi od nebankarskih institucija

C) DRUGI FAKTORI (potrebno je precizirati)

II. Krediti stanovništvu

1. Kako su se u banci promijenili kreditni standardi prema stanovništvu u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca? Kakva su očekivanja da će se ti standardi mijenjati u naredna tri mjeseca?²

Legenda:	- 2 = značajno pooštreni	- 1 = umjereno pooštreni	0 = nepromijenjeni (bez uticaja)	1 = umjereno ublaženi	2 = značajno ublaženi
----------	--------------------------	--------------------------	----------------------------------	-----------------------	-----------------------

UKUPNI KREDITI

- Stambeni krediti
- Potrošački i ostali krediti

Posljednja tri mjeseca					
-2	-1	0	1	2	

Naredna tri mjeseca					
-2	-1	0	1	2	

² Napomena: Pitanje se odnosi na promjene u kreditnim standardima, a ne na iznos odobrenih kredita.

2. Kako su u banchi dolje navedeni faktori uticali na promjene kreditnih standarda prema stanovništvu u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca? Kakva su očekivanja da će ti faktori uticati na promjene kreditnih standarda u naredna tri mjeseca?

Legenda: - 2 = značajno podošteni   - 1 = umjereni podošteni   0 = nepromijenjeni (bez uticaja)   1 = umjereni ublaženi   2 = značajno ublaženi

3. Kako su se u banci promijenili kreditni uslovi prema stanovništvu u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca? Kakva su očekivanja da će se kreditni uslovi promijeniti u naredna tri mjeseca?

Legenda: - 2 = značajno poošteni | - 1 = umjerenou poošteni | 0 = nepromijenjeni (bez uticaja) | 1 = umjerenou ublaženi | 2 = značajno ublaženi

Napomena: (*) veće kamatne marže, veći zahtjevi u pogledu kolateralna, veće učeće i depoziti, veća vrijednost hipoteke i veće provizije i naknade znače povećavanje, dok (***) poduzeće ročnosti i greški perioda znače ublažavanje.

4. Da li se udio odbijenih zahtjeva za odobrenje kredita stanovništvu od strane banke povećao, ostao nepromijenjen ili smanjio u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca (isključujući uobičajene sezonske fluktuacije)?

Legenda:	- 2 = značajno povećan	- 1 = umjereno povećan	0 = nepromijenjen (bez uticaja)	1 = umjereno smanjen	2 = značajno smanjen
----------	------------------------	------------------------	---------------------------------	----------------------	----------------------

Udio odbijenih zahtjeva	Posljednja tri mjeseca				
	Ukupno				
	-2	-1	0	1	2
Stambeni krediti		-2	-1	0	1
Potrošački i ostali krediti		-2	-1	0	1

5. Kako se promjenila tražnja stanovništva za kreditima banke u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca (isključujući uobičajene sezonske fluktuacije)? Kakva su očekivanja da će se mijenjati tražnja stanovništva za kreditima banke u naredna tri mjeseca?

Legenda:	- 2 = značajno smanjena	- 1 = umjereno smanjena	0 = nepromijenjena (bez uticaja)	1 = umjereno povećana	2 = značajno povećana
----------	-------------------------	-------------------------	----------------------------------	-----------------------	-----------------------

UKUPNI KREDITI
 - Stambeni krediti
 - Potrošački i ostali krediti

Posljednja tri mjeseca				
-2	-1	0	1	2

Naredna tri mjeseca				
-2	-1	0	1	2

6. Kako su dolje navedeni faktori uticali na tražnju stanovništva za kreditima banke u posljednja tri mjeseca u odnosu na prethodna tri mjeseca (isključujući uobičajene sezonske fluktuacije)? Kakva su očekivanja da će navedeni faktori uticati na tražnju stanovništva za kreditima banke u naredna tri mjeseca?

Legenda: - 2 = značajno poošteni   - 1 = umjerenou poošteni   0 = nepromijenjeni (bez uticaja)   1 = umjerenou ublaženi   2 = značajno ublaženi